

POSTANOWIENIE

22 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 22 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku J.G.

z udziałem E.G.

i miasta stołecznego Warszawy

o podział majątku wspólnego,

na skutek skargi kasacyjnej J.G.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie

z 14 marca 2025 r., V Ca 590/23,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
 - 2) ustala, że wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty**
- postępowania kasacyjnego związane z ich udziałem w sprawie.**

[M.O.]

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 14 marca 2025 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie z wniosku J.G. z udziałem E.G. i m.st. Warszawy o podział majątku wspólnego, na skutek apelacji wnioskodawcy oraz uczestniczki od postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z 2 grudnia 2022 r., zmienił postanowienie Sądu pierwszej instancji w sposób szczegółowo wskazany w sentencji postanowienia (pkt 1); oddalił apelację wnioskodawcy w pozostałej części (pkt 2); oddalił apelację uczestniczki pozostałej części (pkt 3); orzekł o kosztach

postępowania, w tym o kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu wnioskodawcy (pkt 4-6).

Wnioskodawca wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu drugiej instancji, zaskarżając je w części, tj. co do pkt. 2. oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które wnioskodawca sformułował w formie następującego pytania: czy współwłaściciel nieruchomości, który dobrowolnie zrzekł się współposiadania wyprowadzając się, w celu zaimanifestowania następnie ponownej woli współposiadania i korzystania, musi podjąć na drodze sądowej działania nakierowane na uzyskanie dostępu do lokalu, czy też może swoją wolę w tym zakresie zaimanifestować w dowolnej formie, która ujawni jego wolę w sposób dostateczny. Ponadto, skarżący podniósł, że wniesiona przez niego skarga kasacyjna ma być oczywiście uzasadniona.

Uczestniczka złożyła odpowiedź na skargę kasacyjną wnioskodawcy, w której wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na swoją rzecz kosztów procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawcy nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a zarazem kwalifikowanym pismem procesowym o ściśle określonej przez ustawę treści. Sąd Najwyższy, rozpoznając ten nadzwyczajny środek zaskarżenia, nie jest trzecią instancją sądową, lecz działa w interesie publicznym (postanowienie SN z 27 stycznia 2009 r., V CSK 358/08), na rzecz państwa jako dobra wspólnego (postanowienie SN z 11 lutego 2009 r., V CSK 388/08), jakkolwiek oczywiście nie oznacza to braku indywidualnego interesu skarżącego w rozpoznaniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia, a w konsekwencji także weryfikacji tego

interesu (*gravamen*). Jednak przede wszystkim skarga kasacyjna ma służyć ochronie prawidłowego wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego (zob. aktualne wciąż uwagi w postanowieniu SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy przewidziana w art. 398⁹ k.p.c. instytucja tzw. przedsądu, w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej (postanowienie SN z 12 marca 2024 r., I CSK 254/23).

Na etapie przedsądu Sąd Najwyższy ocenia wyłącznie wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie. Wniosek ten stanowi element konstrukcyjny skargi odrębny od podstaw skargi i ich uzasadnienia, które są oceniane dopiero, gdy skarga kasacyjna zostanie przyjęta do rozpoznania.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się w pierwszej kolejności na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

Na tle tej przyczyny kasacyjnej w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że istotne zagadnienie prawne powinno być zagadnieniem nowym, nierozwiązanym dotąd w orzecznictwie a jego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa (postanowienia SN: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01; z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01; z 11 lutego 2009 r., V CSK 388/08). Powinno ono jednocześnie pozwalać na sformułowanie przez Sąd Najwyższy, w ramach rozpoznania skargi kasacyjnej, ogólnego poglądu, możliwego do wykorzystania na

gruncie innych spraw. Konieczne jest też wskazanie argumentów przekonujących o istotności zagadnienia (postanowienie SN z 24 lipca 2007 r., IV CSK 207/07) a skarżący powinien jednocześnie przedstawić własne stanowisko odnośnie do tego zagadnienia (postanowienie SN z 30 stycznia 2023 r., I CSK 2599/22).

W ocenie Sądu Najwyższego zagadnienie sformułowane przez wnioskodawcę zostało wykreowane na potrzeby postępowania kasacyjnego w sposób nieprawidłowy. Przepisy Kodeksu cywilnego nie przewidują w szczególności instytucji jednostronnego „zrzeczenia się” przez współwłaściciela rzeczy uprawnienia do jej współposiadania. Współwłaściciel może natomiast nie wykonywać tego uprawnienia, cały czas je jednak zachowując. Możliwe jest również zawarcie przez współwłaścicieli umowy o podział rzeczy do korzystania (*quoad usum*), w której określą oni zakres posiadania przez poszczególnych współwłaścicieli. Jeśli natomiast jeden ze współwłaścicieli uniemożliwia innemu korzystanie z rzeczy, ten może poszukiwać ochrony swoich praw na drodze sądowej (jeśli powstałego sporu nie uda się rozstrzygnąć polubownie).

Jako drugą przyczynę kasacyjną wnioskodawca wskazał oczywistą zasadność wniesionej przez siebie skargi.

Na tle tej przesłanki w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że nie każde naruszenie prawa, nawet oczywiste, przesądza o zasadności skargi kasacyjnej (zob. postanowienia SN: z 15 lutego 2007 r., V CSK 485/06; z 3 marca 2020 r., V CSK 75/19). Sam zarzut naruszenia, nawet oczywistego, określonego przepisu prawa nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, bowiem mimo takiego naruszenia prawa, orzeczenie może być prawidłowe (postanowienia SN: z 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 6 listopada 2020 r., III CSK 110/20). Przesłanka „oczywistej zasadności skargi kasacyjnej” nie odpowiada bowiem w pełni przesłance „oczywistego naruszenia prawa” przez wydanie zaskarżonego orzeczenia (postanowienie SN z 20 lutego 2008 r., V CSK 512/07).

Na gruncie przedmiotowej przesłanki chodzi o szczególne, kwalifikowane, wręcz rażące wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji (nie zaś sąd a quo, bowiem skarga kasacyjna nie przysługuje od orzeczeń sądu pierwszej

instancji), bez wnikliwego wglębiania się w merytoryczną analizę trafności orzeczenia (postanowienia SN: z 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 7 października 2010 r., I CSK 189/10; z 28 lipca 2011 r., I CSK 77/11), o wyraźny i istotny błąd z zakresu prawa procesowego lub materialnego, który może mieć wpływ na wynik sprawy (postanowienie SN z 26 kwietnia 2012 r., II CSK 640/11).

W ocenie skarżącego oczywista zasadność wniesionej skargi uzasadniona jest bezzasadnym, w ocenie wnioskodawcy, pominięciem przez Sąd drugiej instancji dowodów zgłoszonych przez skarżącego w postępowaniu apelacyjnym. Argumenty sformułowane przez skarżącego nie pozwalają jednak przyjąć, że w sprawie wystąpiła przyczyna kasacyjna określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że jako naruszony przepis skarżący wskazał art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c. Jako naruszony przepis nie został natomiast wskazany art. 391 § 1 k.p.c. Tymczasem art. 235² k.p.c. reguluje postępowanie przed sądem pierwszej instancji, a skuteczne zarzucenie jego naruszenia przez sąd drugiej instancji w skardze kasacyjnej wymaga objęcia zarzutem również art. 391 § 1 k.p.c. jako przepisu nakazującego odpowiednie stosowanie regulacji pierwszoinstancyjnych w postępowaniu apelacyjnym. Brak takiego powiązania wyłącza natomiast możliwość merytorycznego rozpoznania zarzutu (zob. postanowienie SN z 30 stycznia 2026 r., I CSK 356/25 oraz wyrok SN z 29 kwietnia 2025 r., II CSKP 1138/24).

Ponadto, skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie określił, jakie konkretnie wnioski dowodowe zostały pominięte przez Sąd odwoławczy oraz jakie konkretnie działania wnioskodawcy zmierzające do wykonywania współposiadania spornej nieruchomości miałyby zostać wykazane za pomocą tych dowodów. Nie jest rolą Sądu Najwyższego zastępowanie skarżącego w tym zakresie.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 w zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Kamil Zaradkiewicz

[M.O.]

[SOP]